

Advies aan kabinet: Rijk moet warmtenetten kopen van private aanbieders

NRC.nl

januari 23, 2025 4:40 PM GMT

Copyright 2025 Mediahuis NRC B.V. Alle rechten voorbehouden

Length: 915 words

Byline: Rosa Uijtewaal

Highlight: Om huizen snel aardgasvrij te krijgen, moet de overheid private warmtenetten opkopen en publieke warmtebedrijven oprichten. Dit advies moet minister Hermans helpen de warmtetransitie vlot te trekken.

Body

Als het kabinet woningen snel aardgasvrij wil maken, moet het private warmtenetten gaan opkopen. Via vier regionale warmtebedrijven kunnen Rijk, pensioenfondsen en elektriciteitsbeheerders die dan samen beheren. Zo kan ook een einde komen aan de wildgroei aan kleinere, gemeentelijke projecten, die veel tijd en geld kosten.

Dit adviseert Frans Rooijers, oud-directeur van onderzoeksbureau CE Delft, die op verzoek van minister Sophie Hermans (Klimaat en Groene Groei, VVD) uitzocht hoe de warmtetransitie is vlot te trekken. Lange tijd golden warmtenetten, die restwarmte uit onder meer de industrie gebruiken voor verwarming van woningen, als een belangrijke manier om huizen te verduurzamen.

In de praktijk ligt de aanleg van warmtenetten al even stil. Eneco en **Vattenfall**, twee van de grootste aanbieders, kondigden afgelopen zomer een pauze aan voor hun investeringen in warmtenetten. Zij zijn zeer kritisch over een wetsvoorstel dat moet regelen dat warmtenetten voor ten minste 51 procent in 'publieke handen' komen. Zij verliezen dan de controle over deze dure infrastructuur.

Het wetsvoorstel werd al in 2022 aangekondigd door vorig klimaatminister Rob Jetten (D66), die daarmee beoogde warmtenetten betaalbaar te houden. Het voorstel is er nog steeds niet, maar wordt in het voorjaar verwacht. Warmtebedrijven zien er graag in opgenomen dat een gemeente zélf kan kiezen of een warmtenet goeddeels publiek bezit wordt. Ze krijgen nu hun businesscase niet rond doordat aanlegkosten steeds hoger worden en het eigenaarschap ter discussie staat.

Technische kennis

De „verwachting” van ‘verkenner’ Frans Rooijers is dat, als deze wet wordt aangenomen, Eneco en **Vattenfall** hun „volledige eigendom” willen verkopen. Volgens hem is het noodzakelijk dat de staat dan snel handelt en warmtebedrijven „operationeel” houdt. Omdat warmtenetten veel technische kennis vereisen, lijkt het Rooijers een

Advies aan kabinet: Rijk moet warmtenetten kopen van private aanbieders

slecht idee dat er tientallen gemeenten eigen projecten uitvoeren, zoals ze nu van plan zijn. Zijn voorstel is om vier warmtebedrijven op te richten die dit kunnen oppakken. Deze vier bedrijven zullen dan opereren in de regio's waar warmtebedrijven Eneco, **Vattenfall**, HVC en Ennatuurlijk nu al actief zijn.

In reactie op het advies laat Eneco weten dat de verkenner „vooruitloopt op de zaken”. Het energiebedrijf wil nog niet zeggen of het bereid is zijn warmtebedrijf in de toekomst te verkopen. Volgens een woordvoerder moet er eerst „kritisch gekeken” worden naar het aankomende wetsvoorstel, dat „leidt tot vertraging en niet per se tot een betere betaalbaarheid van warmtenetten”.

Vattenfall zegt dat als de wet die publiek eigenaarschap regelt wordt aangenomen, het in gesprek wil met het Rijk om ervoor te zorgen dat „ons warmtebedrijf in zijn geheel bij elkaar blijft” zodat „kennis en ervaring” behouden blijft. Volgens het bedrijf is dat nodig om een vlotte, betaalbare uitrol van warmtenetten te realiseren. Het zou niet ondenkbaar zijn dat **Vattenfall** zijn warmtebedrijf zou verkopen. Het Zweedse concern deed dit vorig jaar al in Berlijn, en eerder in Hamburg.

Betaalbaarheid

Het idee achter de aanleg van warmtenetten in Nederland was dat tegen 2050 een derde van alle woningen zo zou worden verwarmd. Met name voor dichtbebouwde wijken die slecht zijn te isoleren biedt zo'n net een oplossing. De afgelopen jaren ontstond echter over de betaalbaarheid ervan. Het zou voor gebruikers omdat de prijzen van netwarmte gekoppeld zijn aan de gasprijzen. De nieuwe wet moet ook dat principe veranderen.

Het kabinet-Schoof is voorstander van verduurzaming van woningen via warmtenetten. De ambitie van het vorige kabinet om in 2030 450.000 woningen op deze manier aardgasvrij te maken, vindt het echter „onrealistisch”, bleek deze herfst.

Minister Hermans (Klimaat en Groene Groei, VVD) noemde de stilstand in de warmtetransitie „onwenselijk”. Wel ziet zij problemen met warmtenetten, schreef ze aan de Tweede Kamer, zoals met de betaalbaarheid voor gebruikers. Om die reden nam Hermans in de herfst een maximumtarief voor warmteleveranciers in het wetsvoorstel op. Ook verloopt de aanleg van warmtenetten traag en aarzelen gemeenten met het aanwijzen van wijken waar een warmtenet moet komen.

De grote paradox in de warmtetransitie is dat warmtenetten voor dichtbebouwde, stedelijke wijken voor de samenleving de goedkopere optie zijn, maar dat voor individuen de kosten voorlopig hoger uitvallen. Daardoor investeren particulieren soms liever in warmtepompen, wat de komst van een warmtenet weer remt.

Om de boel weer in beweging te krijgen, zou minister Hermans meer en andere subsidies moeten overwegen, stelt een ander advies dat vorige week verscheen. In dit *Warmtebod* adviseerden tientallen gemeenten, provincies, belangenverenigingen en bedrijven haar warmtenetten weer aantrekkelijk te maken. Als elk huishoudens een eigen warmtepomp installeert, zou het stroomnet dat niet aankunnen. Verzwaring ervan is duurder dan nu ingrijpen, aldus de ondergetekenden.

Bezuinigen

Het is nu aan minister Hermans te bepalen hoe ze de warmtenetten uit het slop trekt. Als ze meer geld wil uittrekken voor bijvoorbeeld subsidies of het opkopen van private warmtebedrijven, zal zij in het kabinet moeten onderhandelen over meer geld voor klimaat. De kosten om de private warmtenetten op te kopen worden geschat op 2 tot 3 miljard euro, bevestigt Rooijers na berichtgeving van *RTL Nieuws*. Tegelijkertijd wil VVD-minister Eelco Heinen (Financiën) straks mogelijk bezuinigen en zijn meer ministeries op zoek naar geld.

Load-Date: January 24, 2025